

FINANSDEPARTEMENTET
Postboks 8008 DEP
0030 OSLO

Deres referanse
23/5602

Vår referanse
23/04717-2

Dato
18.01.2024

Høringssvar - endringer i lov om register over reelle rettighetshavere § 11

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 8. desember 2023 og tilhørende høringsnotat om endringer i lov om register over reelle rettighetshavere. Høringsfristen er 19. januar 2024.

Lov om register over reelle rettighetshavere legger til rette for å opprette et register over reelle rettighetshavere, med utfyllende regulering i forskrift. Loven ble vedtatt i 2019 og gjennomfører deler av EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv. Et register over reelle rettighetshavere er ikke åpnet ennå, og loven er bare delvis satt i kraft.

Datatilsynets merknader

Datatilsynet merker seg at Finansdepartementet har besluttet å avvente åpningen av registeret på bakgrunn av en avgjørelse fra EU-domstolen avsagt 22. november 2022. Saken gjaldt en bestemmelse i femte hvitvaskingsdirektiv som stiller krav om at opplysninger om reelle rettighetshavere skal gjøres tilgjengelig for allmennheten uten noen prøving av om det foreligger en legitim interesse. Domstolen konkluderte her med at bestemmelsen var ugyldig, da den ble ansett å være i strid med grunnleggende rettigheter i EU-pakten (retten til vern av privatliv og beskyttelse av personopplysninger). Etter departementets vurdering vil det være en rettslig risiko ved å åpne registeret med innsyn for «enhver», slik lovens § 11 nå legger opp til. Samtidig mener departementet at det er vesentlig å få på plass et rettslig rammeverk som tilrettelegger for å raskest mulig åpne registeret for de aktørene som utvilsomt skal ha adgang.

I høringsnotatet foreslås det derfor å endre lovens § 11 om innsyn for vedkommende myndigheter og enheter for finansiell etterretning samt rapporteringspliktige. Videre foreslås en hjemmel til å gi forskriftsbestemmelser om tilgang til registeret, blant annet om hvilke opplysninger som skal gjøres tilgjengelige, hvilke rapporteringspliktige, offentlige myndigheter og andre som skal gis tilgang til registeret, samt i hvilket omfang og på hvilken måte.

Datatilsynet stiller seg positiv til de foreslåtte endringene.

Det fremgår av punkt 6 i høringsnotatet at Brønnøysundregistrene har på plass tekniske løsninger for innsyn for vedkommende myndigheter, enheter for finansiell etterretning og rapporteringspliktige gjennom tilgangsstyrte grensesnitt, men at det må etableres en ordning for egeninnsyn for å sikre at den reelle rettighetshaveren kan finne hvilke opplysninger som er registrert om seg. Departementet antar at en slik rett til egeninnsyn følger av GDPR artikkel 15.

Datatilsynet er enig med departementet i at retten til innsyn må ivaretas, jf. personvernforordningen (GDPR) artikkel 15. Vi forstår det slik at lovgiver, ved det foreslåtte systemet for egeninnsyn legger til rette for en løsning som ivaretar den registrertes rettigheter i samsvar med personvernforordningen og personopplysningsloven. Begrepet «egeninnsyn» er ikke benyttet i personregelverket.

Etter personvernforordningen artikkel 15 har den registrerte rett til innsyn i opplysninger som behandles om vedkommende. Den behandlingsansvarlige skal gjøre tilgjengelig en kopi av personopplysningene som behandles. Dersom den registrerte inngir anmodningen elektronisk skal informasjonen gis i en vanlig elektronisk form, med mindre den registrerte anmoder om noe annet, jf. artikkel. 15 nr. 3. Datatilsynet legger til grunn at et system for «egeninnsyn» vil oppfylle kravet i personvernforordningen artikkel 15.

Med vennlig hilsen

Line Coll
direktør

Maren Vaagan
juridisk fagdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer

Kopi til: DIGITALISERINGS- OG FORVALTNINGSDEPARTEMENTET (DFD)